

KLASA:UP/I-344-03/20-11/428

URBROJ: 376-05-3-21-16

Zagreb, 22. srpnja 2021.

Temeljem članka 5. Zakona o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN br. 121/16) i članka 100. stavka 2. Zakona o općem upravnom postupku (NN br. 47/09), u predmetu operatora javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1, protiv Grada Zadra, Narodni trg 1, 23000 Zadar, radi utvrđivanja cijene pristupa i korištenje stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti, na sjednici 22. srpnja 2021., donosi

DOPUNSKO RJEŠENJE

Usvaja se zahtjev operatora javnih komunikacijskih mreža A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1, te se utvrđuje cijena pristupa i korištenje stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra u iznosu od 75,00 kn (bez PDV-a) godišnje po stupu javne rasvjete radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina.

Obrazloženje

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) zaprimila je 10. studenog 2020. zahtjev A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1 (dalje: A1) za rješavanje spora s Gradom Zadrom, Narodni trg 1, 23000 Zadar (dalje: Grad) radi odbijanja sklapanja ugovora o zakupu stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada. HAKOM je 17. ožujka 2021. donio odluku (KLASA:UP/I-344-03/20-11/428, URBROJ: 376-05-3-21-12) kojim je usvojio zahtjev A1 te naložio Gradu, omogućavanje pristupa i korištenje stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada na cijelom području Grada radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, izradu i objavu Ponude sa uvjetima pristupa i korištenja stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra na cijelom području Grada radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, te zaključenje ugovora o pristupu i korištenju stupova niskonaponske mreže s A1. Nastavno na donesenu odluku, Grad je objavio Ponudu, prijedlog ugovora i tehničke uvjete pristupa.

A1 je 14. lipnja 2021. dostavio HAKOM-u zahtjev u kojem navodi da je Grad postupio po odluci HAKOM-a, međutim da Grad nije postupio po odluci u dijelu kojom je određeno da ista mora sadržavati uvjete koji su transparentni i nediskriminirajući, pravedni i razumni, uključujući i cijenu pristupa i korištenja, a s obzirom da je u objavljenom prijedlogu ugovora u članku 7. predvidio jedinstvenu cijenu zakupa slobodnog dijela stupa niskonaponske mreže u iznosu od 500,00 kn po stupu godišnje (bez PDV-a). Uzevši u obzir činjenicu da su cijene drugih mrežnih operatora znatno niže (75,00 kn po stupu godišnje - HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o.; dalje: HEP ODS), 98,94 kn (zakup prostora na stupu nadzemne komunikacijske mreže za smještaj jednog kabela

operatora korisnika – Hrvatski Telekom d.d.; dalje: HT), (133,82 kn po stupu godišnje - naknada za smještaj dva kabela na istom stupu od istog operatora korisnika – HT), nejasno je sukladno kojim kriterijima je Grad odredio cijenu od 500,00 kn po stupu godišnje (bez PDV-a) i kako je ta cijena razumna, posebno uzevši u obzir točku II. Odluke i mjerodavne odredbe Zakona o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina (NN 121/16; dalje: Zakon). A1 smatra da Grad nije obrazložio i opravdao cijenu od 500,00 kn godišnje po stupu, odnosno Grad nije dokazao da bi predmetna cijena bila ujednačena s troškovima u vezi s pružanjem pristupa i zajedničkog korištenja njegove fizičke infrastrukture, utjecaj zatraženog pristupa na njegov poslovni plan, kao i ulaganja u fizičku infrastrukturu za koju se zahtijeva pristup, a uzevši u obzir članak 5. stavak 9. Zakona. A1 predlaže da HAKOM, kao nadležno regulatornom tijelo, donese odgovarajuću odluku kojom će naložiti Gradu smanjenje trenutne cijene od 500,00 kn po stupu godišnje, s obzirom da ista nije opravdana.

HAKOM 16. lipnja 2021. pozvao Grad da se očituje na zahtjev A1 te da specificira troškove koje je uzeo u obzir, odnosno troškove koji su uključeni i koji opravdavaju cijenu zakupa slobodnog dijela stupa niskonaponske mreže u iznosu od 500,00 kn godišnje po stupu javne rasvjete (bez PDV-a).

U očitovanju od 24. lipnja 2021. Grad navodi kako je odlukom HAKOM-a upućen da pri određivanju cijene pristupa i korištenja niskonaponske mreže mora odrediti razumnu naknadu, odnosno iznos koji je dostatan za osiguravanje održavanja fizičke infrastrukture Grada. Postupajući po odluci, Grad je odredio cijenu zakupa stupova javne rasvjete u iznosu od 500,00 kn po stupu godišnje (bez PDV-a). Ističe se da je prema proračunu Grada za 2021. za održavanje javne rasvjete osigurano 10.500.000,00 kn. Poslovi održavanja javne rasvjete sukladno Programu održavanja komunalne infrastrukture u 2021. podrazumijevaju zamjenu žarulja, grla, prigušnica, zaštitnih stakala, sjenila, vrata razvodnih ormarića, osigurača, dotrajalog ožičenja i ostalog materijala, antikorozivnu zaštitu metalnih stupova zamjenu dotrajalih mreža ugradnjom novih stupova i kompletne instalacije, prigušivanje postojeće mreže ugradnjom dodatnih stupova, kabela i svjetiljki s potrebnim priborom, kao i podmirivanje troškova električne energije za rasvjetljivanje površine javne namjene. Grad u obavljanju komunalne djelatnosti održavanja javne rasvjete održava cca 15.000 rasvjetnih tijela te smatra da je određena cijena zakupa dostatna za održavanje fizičke infrastrukture. Uz očitovanje je dostavljen izlist iz proračuna Grada za 2021. i projekcije za 2022. i 2023. iz koje su vidljiva sredstva koja su osigurana za održavanje javne rasvjete.

Radi utvrđivanja činjeničnog stanja nije bilo potrebe održavati usmenu raspravu jer nisu iznesene sporne činjenice u toku postupka niti su stranke tražile održavanje iste. HAKOM je temeljem prikupljenih podataka i uvidom u svu dostavljenu dokumentaciju utvrdio kako slijedi.

Temeljem odredbe članka 5. Zakona, u nadležnosti HAKOM-a je donošenje odluke radi utvrđivanja cijena pristupa i korištenje stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. U konkretnom slučaju, Grad je odredio cijenu zakupa stupova javne rasvjete u iznosu od 500,00 kn po stupu godišnje (bez PDV-a), stoga je A1 podnio zahtjev za određivanjem cijene zakupa stupova javne rasvjete radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina, a HAKOM je obvezan i ovlašten donijeti odluku, vodeći u potpunosti računa da se mrežnom operatoru osigura pravedna mogućnost naknade troškova u vezi s pružanjem pristupa i zajedničkog korištenja njegove fizičke infrastrukture. Prigodom određivanja cijene HAKOM u najvećoj mogućoj mjeri vodi računa o ujednačenosti cijena pristupa i zajedničkog korištenja fizičke infrastrukture svih mrežnih operatora.

Smanjenjem troškova postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine doprinosi se ostvarivanju digitalizacije čime se širi učinak digitalne financijske poluge na sve sektore gospodarstva uz smanjenje troškova za pružanje učinkovitijih usluga građanima i društvu u cjelini. Uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine zahtijeva znatna ulaganja čiji značajan dio predstavljaju troškovi građevinskih radova. Nepoduzimanjem nekih od skupih građevinskih radova doprinosi se djelotvornijem uvođenju širokopojasnog pristupa, a veliki dio troškova gradnje može se izbjeći korištenjem postojeće pasivne infrastrukture mrežnih operatora.

Za operatore elektroničkih komunikacijskih mreža koji imaju namjeru postavljati nove elektroničke komunikacijske mreže najučinkovitije je ponovno koristiti postojeću fizičku infrastrukturu uključujući i onu drugih sektora komunalnih usluga, posebno u područjima gdje ne postoje odgovarajuće elektroničke komunikacijske mreže ili gdje ne bi bilo ekonomski opravdano graditi novu fizičku infrastrukturu, čime se naročito zadovoljavaju zahtjevi zaštite ljudskog zdravlja, zaštite prostora i očuvanja okoliša. Na opisani način ne dovode se u pitanje vlasnička prava pravnih osoba koje se bave komunalnom djelatnosti, a koja istovremeno imaju rasprostranjenu fizičku infrastrukturu pogodnu za smještanje elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža, kao što su fizičke mreže za opskrbu strujom, plinom, vodom te kanalizacijski sustavi i sustavi odvodnje, usluge grijanja i prijevoza. Na fizičku infrastrukturu se može istodobno smjestiti cijeli niz elemenata elektroničkih komunikacijskih mreža za pružanje usluga širokopojasnog pristupa velike brzine u skladu s načelom tehnološke neutralnosti, a da to ne utječe na isporuku glavne komunalne usluge i na samo obavljanje komunalne djelatnosti, uz minimalne troškove prilagodbe te nema nikakvih sigurnosnih problema ni štete za buduće poslovne interese vlasnika takve fizičke infrastrukture.

Ovo rješenje ima svrhu utvrditi razumnu cijenu pristupa i korištenje stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada kako bi se olakšalo uvođenje elektroničkih komunikacijskih mreža velike brzine na dobrobit svih građana koji žive na konkretnom području lokalne samouprave. Utvrđivanjem razumne cijene pristupa i korištenja stupova javne rasvjete ne dovodi se u pitanje cijena pružanja komunalne djelatnosti koja sadrži svoje nužne tehničke uvjete te nema nikakvih sigurnosnih problema ni štete za buduće poslovne interese vlasnika takve fizičke infrastrukture. Ako poduzetnici koji daju ili su ovlaštteni za davanje na korištenje usluge javnih komunikacijskih mreža zatraže pristup u određenom području, mrežni operatori trebali bi dostaviti razumnu ponudu za zajedničko korištenje svojih postrojenja pod pravičnim i razumnim uvjetima, uključujući cijenu.

Sukladno članku 5. Zakona i Odluci HAKOM-a, mrežni operator (u ovom slučaju Grad) bio je obvezan odrediti razumnu naknadu za pristup i korištenje stupova niskonaponske mreže, odnosno iznos koji je dostatan za osiguravanje održavanja fizičke infrastrukture Grada. Grad je naveo da je prema proračunu Grada za 2021. za održavanje javne rasvjete osigurano 10.500.000,00 kn za održavanje cca 15.000 stupova javne rasvjete. Okolnosti koje je Grad iznio u svom očitovanju, a što spada u poslove održavanja javne rasvjete sukladno Programu održavanja komunalne infrastrukture u 2021., nisu sporne među strankama i o tome HAKOM ne odlučuje. Dostavljeni troškovi odnose se na osiguravanje pružanja komunalne djelatnosti javne rasvjete, ali Grad nije specificirao niti opravdao za koji iznos mu se povećavaju troškovi pružanja i održavanja stupova javne rasvjete radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Grad nije argumentirano, objektivno i detaljno opravdao cijenu pristupa i korištenja niti je na odgovarajući način specificirao troškove koje je uzeo u obzir, odnosno troškove koji su uključeni i koji opravdavaju cijenu zakupa slobodnog dijela stupa niskonaponske mreže u iznosu od 500,00 kn po stupu godišnje (bez PDV-a).

U ovom slučaju, cijena pristupa i korištenja stupova javne rasvjete mora obuhvatiti povećanje troškova održavanja stupova javne rasvjete, dakle trošak koji bi bio povrh iznosa od 10.500.000,00 kn za održavanje cca 15.000 stupova javne rasvjete, a radi postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Na taj način, Grad je morao definirati cijenu koja bi opravdala dodatne troškove, trošak povrh troška osiguravanja komunalne djelatnosti. Tek trošak iznad naznačenog iznosa od 10.500.000,00 kn bi predstavljao opravdani trošak i na taj način bi se definirala cijena uzimajući u obzir broj stupova javne rasvjete.

Kako Grad nije opravdao cijenu pristupa i korištenja niti je na odgovarajući način specificirao troškove koje je uzeo u obzir, u odsutnosti navedenih parametara, HAKOM kao regulator na tržištu elektroničkih komunikacija, u istovjetnim i u konkretnom slučaju primjenjuje metodu referentnih usporedivih cijena za pružanje istovjetnih usluga jer se na taj način osigurava predvidivo regulatorno okruženje za postavljanja elektroničkih komunikacijskih mreža velikih brzina. Kod primjene ove metode razmatraju se cijene za istovjetne usluge istih ili usporedivih subjekata, korištenjem iste ili usporedive fizičke infrastrukture nastale pod istim ili usporedivim okolnostima. Utvrđuje se cijena koja se postavlja za uslugu uspoređujući druge usporedive subjekte i cijene njihove usluge.

Izvršenim uvidom u cijene pristupa i korištenja istovjetne komunalne fizičke infrastrukture mrežnih operatora koje se naplaćuju za istovjetnu uslugu na tržištu u Republici Hrvatskoj, konkretno ponudu i cijene pristupa koje ima HEP ODS u iznosu od 75,00 kn po stupu godišnje, HT u iznosu od 98,94 kn (zakup prostora na stupu nadzemne komunikacijske mreže za smještaj jednog kabela operatora korisnika), HT u iznosu od 133,82 kn po stupu godišnje - naknada za smještaj dva kabela na istom stupu od istog operatora korisnika), Grad Vrbovec u iznosu od 75,00 kn po stupu godišnje, utvrđen je raspon referentnih cijena za istovjetne usluge u iznosima od 75,00 – 98,94 kn po stupu godišnje (bez PDV-a). Navedene cijene su referentni okvir unutar kojeg su mrežni operatori osigurali pravednu naknadu troškova u vezi s pružanjem pristupa i zajedničkog korištenja njegove fizičke infrastrukture te je uzet u obzir utjecaj zatraženog pristupa na njihov poslovni plan, kao i ulaganja u fizičku infrastrukturu za koju se zahtijeva pristup. HAKOM smatra da je cijena u iznosu od 75,00 kn po stupu javne rasvjete godišnje (bez PDV-a), kao vrijednost na tržištu u Republici Hrvatskoj za istovjetnu uslugu istih ili sličnih mrežnih operatora, dovoljno razumna, pravedna i opravdana, da sa navedenim iznosom naknade po stupu javne rasvjete Grad mora biti u mogućnosti nadoknaditi dodatne troškove održavanja koji su nastaju zbog davanja pristupa i korištenja stupova javne rasvjete i to povrh redovitog održavanja za osiguravanje pružanja osnovne komunalne djelatnosti. Za infrastrukture koje nisu isključivo namijenjene za postavljanje elektroničkih komunikacijskih mreža se može smatrati da su troškovi izgradnje pokriveni pružanjem tih usluga za koje su namijenjeni.

U slučaju da se nakon izgradnje elektroničke komunikacijske mreže i korištenja stupova javne rasvjete Gradu povećaju troškovi održavanja njegove mrežne infrastrukture, Grad uvijek može podnijeti zahtjev za opravdanim povećanjem cijene pristupa i korištenja stupova javne rasvjete.

Na ovaj način se osigurava da svi operatori elektroničkih komunikacijskih mreža koji u budućnosti imaju namjeru koristiti niskonaponsku mrežu u vlasništvu Grada imaju iste uvjete koji su unaprijed poznati čime se osigurava i promiče regulatorna predvidljivost.

Prema odredbi članka 100. ZUP-a, ako javnopravno tijelo nije riješilo sva pitanja koja su predmet postupka, može se, na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti, donijeti rješenje o pitanjima koja nisu riješena (dopunsko rješenje). Imajući u vidu da Odlukom HAKOM-a 17. ožujka 2021. nije bila utvrđena cijena pristupa i korištenja stupova javne rasvjete u konkretnom iznosu te da među

strankama postoje bitno različita tumačenja oko iznosa cijene bilo je nužno dopunskim rješenjem utvrditi cijenu pristupa i korištenje stupova niskonaponske mreže u vlasništvu Grada Zadra. Sukladno članku 5. Zakona i članku 100. stavku 2. Zakona o općem upravnom postupku (NN br. 47/09), HAKOM je odlučio kao u izreci ove odluke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali može se pokrenuti upravni spor, što ne odgađa provedbu rješenja. Upravni spor može se pokrenuti podnošenjem tužbe Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske u roku 30 (trideset) dana od dana primitka ovog rješenja.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Tonko Obuljen

Dostaviti:

1. A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1, UP-osobna dostava
2. Grad Zadar, Narodni trg 1, 23000 Zadar, UP-osobna dostava
3. U spis